

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 2

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

I. TÉTEL **(30 pont)**

1. a cím értelmezése

A válasz tartalmi követelményei: A cím egy magyar költő családneve, Csokonai Vitéz Mihályé. Utal arra, hogy róla szólhat a Petőfi-vers.

Pontozás: érvényes, példával alátámasztott, kifejtett válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/1 pont/2 pont

2. a vers témájának meghatározása a szövegből vett információk alapján

A válasz tartalmi követelményei: a vers témája Csokonai Vitéz Mihály barátsága egy kálvinista pappal. A költemény egy hétköznapi élethelyzetben láttatja a vers „szereplőit”, akik párbeszédet is folytatnak egymással.

Pontozás: érvényes válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/1 pont/2 pont

3. a vershelyzet és versbeszéd egy-egy jellemzőjének bemutatása, implicit információk felismerése, visszakeresése a versben

A válasz tartalmi követelményei: a vershelyzet konkrét élethelyzetből indul ki. A versbeszéd E/3-ű, mely a párbeszédes részeknél E/1. és E/2-jel váltakozik.

Pontozás: a vershelyzet és versbeszéd egy-egy jellemzőjének meghatározása, jellemzőként 2–2 pont. Helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont jár. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/2+2 pont = 4 pont

4. a költemény életképre utaló jegyének megnevezése

A válasz tartalmi követelményei: a mindennapok egy-egy jellegzetes helyzetét idézi fel: borozás. A kor jellegzetes alakját, Csokonai Vitéz Mihályt idézi elénk. Hétköznapi esemény: beugrás a baráthoz, a pohár bor megívása. Csokonai mint jó kedélyű figura jelenik meg a költeményben, nem mint híres költő.

Pontozás: a költemény életképre utaló jegyének megállapítása 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. 0 pont/2 pont

5. a kiemelt költői kép helyes megnevezése

Helyes válasz: megszemélyesítés

Pontozás: a kiemelt költői kép helyes megnevezése 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el. 0 pont/2 pont

6. a költemény rímképletének meghatározása és megnevezése

Helyes válasz: rímképlete: abab, megnevezése: kereszttrím

Pontozás: a rímképlet meghatározása 2 pontot, a rím megnevezése 2 pontot ér, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el. 0 pont/2+2 pont = 4 pont

7. a vers hangulatának meghatározása

A válasz tartalmi követelményei: humoros, a szórakoztató irodalom fontossága Petőfi Sándornál.

Pontozás: érvényes, kifejtett válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható.

0 pont/1 pont/2 pont

8. egy vándormotívum, egy ismétlés, egy felcserélés és egy ellentét kiemelése

Lehetséges válasz: **vándormotívum-** elindulás, keresés, hazatalálás, **ismétlés-** "Csak vár, csak vár", **felcserélés-**, fölkiált a pap, Amint egy hordóból dugaszt kikap;”, **ellentét-** fönt-lent, ház-pince, pap-ördög

Pontozás: minden kiemelt és megnevezett költői kép/poétikai eszköz 1 pontot, a helytelen vagy hiányzó válasz 0 pontot ér.

0 pont/4x1 = 4 pont

9. a vers utolsó két sorának értelmezése

Pontozás: érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes válasz 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható.

0 pont/2 pont/4 pont

a válaszok megfogalmazási módja (csak akkor pontozható, ha a vizsgázó legalább 5 kérdésre válaszolt)

- helyes fogalom- és nyelvhasználat:

Pontozás: szabatos fogalmazás, gördülékeny stílus, a fogalmak szakszerű használata 2 pont, egy-két hiba a fogalomhasználatban 1 pont, helytelen fogalom- és nyelvhasználat 0 pont

- helyesírás:

Pontozás: kifogástalan helyesírás 2 pont, egy durva hiba / három súlyos hiba / öt egyéb hiba 1 pont, legalább három durva hiba / öt súlyos hiba / tíz egyéb hiba 0 pont (Helyesírási típushibák I. III. tétel)

0 pont/(1 pont/2 pont) + (1 pont/2 pont) = 4 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

1. a szöveg globális jelentésének megértése, két kulcsszó azonosítása

Pontozás: mindkét kulcsszó 1–1 pontot ér.

0 pont/2 x 1 pont = 2 pont

2. konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése

Helyes válasz: 1) – b., 2) – d., 3) – a., 4) – c., 5) – e.

Pontozás: minden helyes társítás 1 pontot ér. Több társítás esetén a válasz érvénytelen. Hiányzó vagy hibás válasz 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/5 x 1 pont = 5 pont

3. nyelvi elemek értelmezése

Pontozás: minden kifejezés a szövegben érvényes jelentését körülíró, annak megfelelő szinonimát megadó értelmezése 1 pontot ér. Bármely helyes válasz elfogadható.

0 pont/4 x 1 pont = 4 pont

4. ok-okozati összefüggések felismerése a szövegben

Pontozás: bármely, a megadott kijelentést alátámasztó érv kiírása 1 pontot ér. Helytelen válasz (olyan információ, amely nem áll ok-okozati viszonyban a felhívásban szereplő információval, vagy olyan érv, ami bár ok-okozati viszonyban van a felhívásban szereplő információval, de nem jelenik meg a szövegben) 0 pont.

0 pont/3 x 1 pont = 3 pont

5. szövegrészletek értelmezése

A válasz tartalmi követelményei: utalás a rendszerváltás utáni európai filmek témájának változatosságára: múlt feldolgozása (1), társadalmi átalakulások (2), az emberi felelősség (3). A témák filmpéldákkal történő alátámasztása: Emir Kusturica Underground(1), Cristian Mungiu – 4 hónap, 3 hét, 2 nap (2), Dogma 95-mozgalom:Lars von Trier, Thomas Vinterberg (3)

Pontozás: érvényes és kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes/részben kifejtett válasz 2 pont, érvénytelen válasz 0 pont.

0 pont/2 pont/4 pont

6. konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése, nyelvi elemek értelmezése

Helyes válasz: d.

Pontozás: A helyesen azonosított válasz 2 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/2 pont

7. a szöveg céljának/a beszélő szándékának megnevezése

Helyes válaszok: a. – H; b. – I; c. – I; d. – H.

Pontozás: Minden helyes válasz 1 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/4 x 1 pont = 4 pont

8. explicit információk visszakeresése, logikai (ok-okozati) összefüggések felismerése a szövegben

A. válasz tartalmi követelményei: bármely két példa kiemelése a szövegből, ami az akadémia működésének megakadályozására vonatkozik

Pontozás: mindkét példa 1–1 pontot ér. Helytelen válasz (a példa nem támasztja alá a felhívásban szereplő kijelentést, vagy nincs összefüggésben ezzel) 0 pont. 0 pont/2 x 1 pont = **2 pont**

9. explicit információk visszakeresése

Pontozás: bármely két, a követelménynek megfelelő információ kiemelése 1–1 pontot ér. Helytelen válasz (az információ nem áll összefüggésben a követelménnyel / a kiírt információ nem ad választ a kérdésre) 0 pont. 0 pont/2 x 1 pont = **2 pont**

10. beszédszándék azonosítása

Helyes válasz: c.

Pontozás: a helyes válasz azonosítása 2 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/2 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

1. a választott alkotás műfaji sajátosságainak meghatározása

Pontozás: helyes műfajmegjelölés, a megfelelő műfaji jegyek leírása, ezek azonosítása a választott műalkotásban 2 pont; helytelen műfajmegjelölés, a megjelölt műfaj jegyeinek felsorolása 1 pont; helyes műfajmegjelölés, hiányos indoklás 1 pont, helytelen műfajmegjelölés, helytelen indoklás / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/1 pont/2 pont

2. a választott műben ábrázolt emberkép

Pontozás: az emberkép meghatározása (pl. felvilágosodás kori, romantikus), kifejtése, érvényes és kifejtett válasz a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; az emberkép megemlítése, érvényes, de felszínes ábrázolása konkrét utalások nélkül 2 pont; az emberkép részben téves meghatározása, részletes kifejtése, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel / hiányos műismerettel 2 pont; helytelen megjelölés, felszínes ábrázolás / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/4 pont

3. társadalmi viszonyok, problémák, értékrendek a választott műben

Pontozás: az értékrendek meghatározása, az egyes szereplők értékrendjének megnevezése, az értékrendek viszonyának (értékkonfliktus, értékek egyezése, megerősítése, átadása stb.) bemutatása, érvényes és kifejtett válasz a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; az értékrendek változatainak megemlítése, érvényes, de felszínes ábrázolása konkrét utalások nélkül 2 pont; az értékrendek változatainak részben téves meghatározása, részletes kifejtése, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel / hiányos műismerettel 2 pont; helytelen megjelölés, felszínes ábrázolás / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/4 pont

4. az azonos vagy különböző értékrendeket képviselő szereplők jellemábrázolása

Pontozás: érvényes és kifejtett jellemábrázolás, az ábrázolás több dimenziójának figyelembe vétele (elbeszélő általi jellemzés, más szereplők általi jellemzés, cselekvés, beszéd, környezet), a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes jellemábrázolás, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag jellemábrázolás, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel / hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/4 pont

5. az értékrendek hatása az ábrázolt barátságokra, a szereplők sorsára

Pontozás: az értékek hatásának kifejtése az ábrázolt barátságokra, a szereplők sorsára, a kapcsolatok fejlődésének/változásának bemutatása az értékrendek szempontjából érvényes és részletes kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes kifejtés, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag kifejtés, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel / hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/4 pont

a témának megfelelő szövegválasztás

Pontozás: a szerző helyes megnevezése 1 pontot, a cím helyes formája 1 pontot, a téma szempontjából releváns mű választása 2 pontot ér. 1 pont + 1 pont + 2 pont = **4 pont**

az értekezés megfogalmazási módja (csak akkor pontozható, ha a vizsgázó legalább egy oldalnyi terjedelmű szöveget írt ehhez a tételhez)

- logikus gondolatmenet, szövegkohézió

Pontozás: tökéletesen összefüggő szöveg, hibátlan gondolatmenet 2 pont; helyenként töredezett gondolatmenet 1 pont; összefüggéstelen szöveg / a vizsgázó nem összefüggő szöveget ír, hanem pontszerűen jelöli a szempontokat, és azokat fejti ki egyenként 0 pont 0 pont/1 pont/2 pont

- helyes fogalom- és nyelvhasználat

Pontozás: szabatos fogalmazás, gördülékeny stílus, a fogalmak szakszerű használata 2 pont; egy-két hiba a fogalomhasználatban 1 pont; helytelen fogalom- és nyelvhasználat 0 pont

0 pont/1 pont/2 pont

- helyesírás

Pontozás: kifogástalan helyesírás 2 pont; egy durva hiba / három súlyos hiba / öt egyéb hiba 1 pont; legalább három durva hiba / öt súlyos hiba / tíz egyéb hiba 0 pont

0 pont/1 pont/2 pont

- az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása

Pontozás: értekező szöveg alkotása, a három fő rész betartása: bevezetés, kifejtés, lezárás, a címnek megfelelő tétel megfogalmazása, a megadott szempontok figyelembe vétele a kifejtésben, érvényes következtetések megfogalmazása 2 pont; az értekezés nem teljes (pl. bevezető vagy lezáró rész hiánya) 1 pont; az értekezés tartalmi és formai jegyeinek figyelmen kívül hagyása 0 pont

0 pont/1 pont/2 pont

Helyesírási típushibák:

Durva hiba: a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése közhasználatú szavakban; az összeolvadás, a részleges hasonulás, az írásban jelöletlen teljes hasonulás és a kiesés hibás írásmódja; kis- és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek (pl. Magyar Tudományos Akadémia, Természet Világa), melléknevek és egyelemű tulajdonnévből képzett melléknév (pl. francia, balatoni, adys) esetében; igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása; tagadószó egybeírása az igével, tagadott szóval, tagadott kifejezéssel; az ly – j tévesztése közhasználatú szótőben és toldalékban, az ly – j hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése; felszólító módú igealakok hibái.

Súlyos hiba: közhasználatú szavak/összetett szavak különírása, illetve szókapcsolatok egybeírása; közhasználatú szavak elválasztása; magánhangzók időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban; mondatkezdő nagybetű tévesztése.

Egyéb hiba: nem közhasználatú szavak durva és súlyos hibái; köznevek kezdőbetűjének tévesztése (pl. világháború); kezdőbetű tévesztése több elemből álló tulajdonnévből képzett melléknév esetében (pl. New York-i, budapest – bécsi, Csokonai Vitéz Mihály-os); betűtévesztés; mondatzáró írásjelek; tagmondatok közötti írásjelek; mondatrészek közötti írásjelek hiánya vagy téves jelölés; egyéb írásjelek hiánya vagy téves jelölése.

Minden ismétlődő hiba csak egy hibának számít.